

## Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

### Dział I: Wielkie odkrycia geograficzne:

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń umiejscawia w czasie (XV-XVI w.) i przestrzeni (trasy morskie) wyprawy

**Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.** Wymienia przynajmniej jedną przyczynę odkryć, np. poszukiwanie nowych szlaków handlowych.

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń wymienia najważniejsze przyczyny odkryć geograficznych. Umiejscawia w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba (odkrycie Ameryki w 1492 r.), Vasco da Gamy (dotarcie do Indii w 1498 r.), oraz Ferdynanda Magellana (opłynięcie Ziemi w latach 1519–1522). Opisuje jeden, wybrany wpływ odkryć na Europę lub Nowy Świat. Wyjaśnia pojęcia: **nowożytność, wielkie odkrycia geograficzne.**

#### Ocena dobra (4)

Uczeń wyjaśnia przyczyny wielkich odkryć geograficznych, np. rozwój techniki żeglarskiej, poszukiwanie surowców, chęć szerzenia chrześcijaństwa. Umiejscawia w czasie i przestrzeni wyprawy Kolumba, Vasco da Gamy oraz Magellana. Wyjaśnia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata, np. zmiana szlaków handlowych, rozwój handlu oceanicznego, pojawienie się nowych produktów (ziemniaki, pomidory). Wyjaśnia pojęcia: **kolonializm, karawela.**

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń wyjaśnia przyczyny wielkich odkryć geograficznych i ocenia ich wpływ na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata, np. skutki dla ludności rdzennej. Zna daty: **1492 r., 1498 r., 1519-1522 r.,** oraz nazwy wypraw: **Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.** Wyjaśnia pojęcia: **konkwistadorzy, handel trójkątny.**

#### Ocena celująca (6)

Uczeń ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz Nowego Świata, uwzględniając różne perspektywy (np. kolonizatorów i ludności tubylczej). Samodzielnie analizuje i ocenia długofalowe skutki odkryć, np. zmiany demograficzne. Zna postacie i daty wypraw. Prezentuje szerszą wiedzę na temat pojęć: **kolonializm, Inkowie, Aztekowie, cywilizacje prekolumbijskie.**

## Dział II: „Złoty wiek” w Polsce na tle europejskim

### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń rozpoznaje charakterystyczne cechy **renesansu europejskiego**, np. zainteresowanie starożytnością. Wymienia przynajmniej jedną przyczynę **reformacji**. Zna pojęcia: **renesans**, **reformacja**.

### cena dostateczna (3)

Uczeń rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego, np. **humanizm**. Wymienia przyczyny i następstwa reformacji, np. wystąpienie Marcina Lutra. Opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI w. (gospodarka folwarczno-pańszczyźniana). Opisuje okoliczności zawarcia unii realnej między Polską a Litwą (1569 r.). Zna postacie: **Marcin Luter**, **Jan Kalwin**.

### Ocena dobra (4)

Uczeń rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego. Wymienia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność **Marcina Lutra** (ogłoszenie 95 tez w **1517 r.**) i **Jana Kalwina**. Charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego (kontreformacja, sobór trydencki). Wyjaśnia okoliczności powstania **Prus Książęcych**. Opisuje model polskiego życia gospodarczego w XVI w. Przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji (np. Mikołaj Kopernik, Jan Kochanowski).

### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego i opisuje ich przejawy w architekturze i sztuce (np. Zamek na Wawelu, kaplica Zygmuntowska). Wyjaśnia przyczyny i następstwa reformacji, opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina. Charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego. Wyjaśnia okoliczności powstania Prus Książęcych (układ krakowski z **1525 r.**). Przedstawia model polskiego życia gospodarczego w XVI w. Przedstawia największe osiągnięcia polskiego renesansu i reformacji. Rozpoznaje obiekty sztuki renesansowej we własnym regionie.

### Ocena celująca (6)

Uczeń przedstawia model polskiego życia gospodarczego w XVI w. i ocenia jego wpływ na rozwój Rzeczypospolitej. Charakteryzuje i ocenia przyczyny i następstwa reformacji oraz reformy Kościoła katolickiego oraz wyjaśnia ich wpływ na ówczesne społeczeństwo. Zna postacie: **Mikołaj Kopernik**, **Jan Kochanowski**, **Andrzej Frycz Modrzewski**. Zna daty: **1517 r.**, **1525 r.**, **1569 r.**

### Dział III: Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń charakteryzuje stosunki wyznaniowe w Rzeczypospolitej. Wyjaśnia główne założenia **konfederacji warszawskiej**. Wymienia jedną zasadę wolnej elekcji. Zna pojęcia: **unia realna, wolna elekcja**.

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej (np. tolerancja religijna). Wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej (z **1573 r.**) Wyjaśnia okoliczności uchwalenia **artykułów henrykowskich** i przedstawia zasady wolnej elekcji.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej, wyjaśniając główne założenia konfederacji warszawskiej. Wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji (np. prawo do wypowiedzenia posłuszeństwa królowi). Wyjaśnia pojęcia: **konfederacja warszawska, artykuły henrykowskie**.

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej, wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej i ocenia jej znaczenie. Wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji, analizując ich wpływ na ustrój państwa. Zna daty: **1569 r., 1573 r.** Zna postać **Henryka Walezego**.

#### Ocena celująca (6)

Uczeń charakteryzuje stosunki wyznaniowe i narodowościowe w Rzeczypospolitej, wyjaśnia główne założenia konfederacji warszawskiej, wyjaśnia okoliczności uchwalenia artykułów henrykowskich i przedstawia zasady wolnej elekcji. Ponadto potrafi omówić i ocenić wpływ tych postanowień na funkcjonowanie państwa.

### Dział IV: Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w.

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń wymienia przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją. Wymienia jedną przyczynę lub jeden następstwo powstania **Bohdana Chmielnickiego**. Potrafi wskazać jedną cechę kultury **baroku**.

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją. Wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie (np.

ugoda w Perejasławiu w **1654 r.**). Omawia znaczenie **potopu szwedzkiego**. Rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury lub sztuki.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją. Wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie. Omawia znaczenie potopu szwedzkiego (lata **1655-1660**). Dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII w. Rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej z Rosją, Szwecją i Turcją. Wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie, oceniając jego wpływ na losy Rzeczypospolitej. Omawia znaczenie potopu szwedzkiego, oceniając jego wpływ na losy Rzeczypospolitej. Dokonuje oceny następstw politycznych, społecznych i gospodarczych wojen w XVII w. Rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie.

#### Ocena celująca (6)

Uczeń ocenia następstwa polityczne, społeczne i gospodarcze wojen w XVII w., uwzględniając ich długofalowy wpływ na Rzeczpospolitą i jej sąsiadów. Analizuje i ocenia znaczenie potopu szwedzkiego oraz powstania Bohdana Chmielnickiego. Rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku i potrafi opisać ich obecność w sztuce i architekturze we własnym regionie. Zna pojęcia: **ugoda w Perejasławiu, potop szwedzki**.

### **Dział V: Europa w XVII i XVIII w.**

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń charakteryzuje ustrój **monarchii absolutnej** na przykładzie Francji Ludwika XIV. Wymienia jedną ideę **Oświecenia**. Wymienia jeden przykład reform oświeceniowych.

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń charakteryzuje ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji **Ludwika XIV** i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii. Opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze lub filozofii politycznej (**Monteskiusz, Wolter**). Charakteryzuje reformy oświeceniowe na przykładzie wybranego państwa. Wyjaśnia pojęcia: **monarchia absolutna, monarchia parlamentarna**.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń charakteryzuje ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii. Opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i filozofii politycznej (np. **Monteskiusz**,

**Wolter, Jean-Jacques Rousseau).** Charakteryzuje reformy oświeceniowe na przykładzie wybranego państwa (np. **Piotr I** w Rosji, **Fryderyk II** w Prusach).

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń charakteryzuje ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii, porównując ich cechy. Opisuje idee Oświecenia, podaje przykłady ich zastosowania w nauce, literaturze, architekturze i filozofii politycznej. Charakteryzuje reformy oświeceniowe na przykładzie wybranego państwa, oceniając ich skuteczność.

Ocena celująca (6)

Uczeń charakteryzuje ustrój monarchii absolutnej na przykładzie Francji Ludwika XIV i monarchii parlamentarnej na przykładzie Anglii, oceniając wady i zalety obu systemów. Dokonuje analizy idei Oświecenia i ich wpływu na zmiany w Europie. Ocenia, w jaki sposób reformy oświeceniowe zmieniły wybrane państwo.

## **Dział VI: Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII w.**

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń charakteryzuje sytuację wewnętrzną Rzeczypospolitej w czasach saskich, np. anarchia, kryzys gospodarczy. Zna pojęcia: **czasy saskie**.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń charakteryzuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich, np. wpływ ingerencji państw ościennych (Rosja, Prusy). Zna postacie: **August II Mocny, August III Sas**.

Ocena dobra (4)

Uczeń charakteryzuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich, podając konkretne przykłady osłabienia państwa. Wyjaśnia pojęcia: **liberum veto, sejm niemy**.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń charakteryzuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich, analizując przyczyny i skutki jej osłabienia.

Ocena celująca (6)

Uczeń charakteryzuje i ocenia sytuację wewnętrzną i międzynarodową Rzeczypospolitej w czasach saskich, analizując procesy polityczne, społeczne i gospodarcze, które doprowadziły do kryzysu. Potrafi wskazać związki między wydarzeniami w Rzeczypospolitej i w Europie.

## Dział VII: Powstanie Stanów Zjednoczonych

### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń omawia przyczyny (np. opór wobec Anglii) i następstwa (np. ogłoszenie niepodległości) amerykańskiej wojny o niepodległość. Wymienia przynajmniej jednego Polaka, który wziął udział w walce (**Tadeusz Kościuszko, Kazimierz Pułaski**).

### Ocena dostateczna (3)

Uczeń omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość. Przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Zna daty: **1776 r.** (Deklaracja Niepodległości Stanów Zjednoczonych).

### Ocena dobra (4)

Uczeń omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych. Przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych, np. ich rolę w bitwach.

### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych. Szczegółowo przedstawia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych, wymieniając ich zasługi wojskowe i inżynierskie.

### Ocena celująca (6)

Uczeń omawia przyczyny i następstwa amerykańskiej wojny o niepodległość i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych w perspektywie długofalowej. Analizuje i ocenia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Zna pojęcia: **Kongres Kontynentalny, Deklaracja Niepodległości**.

## Dział VIII: Wielka rewolucja we Francji

### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej (np. kryzys gospodarczy, nierówności społeczne). Zna datę: **1789 r.**

### Ocena dostateczna (3)

Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty. Zna pojęcia: **trzy stany, Bastylia**.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych (np. hasła "wolność, równość, braterstwo"). Zna postacie: **Ludwik XVI, Maria Antonina**.

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń omawia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej i ocenia jej rezultaty, uwzględniając realizację idei oświeceniowych, podając konkretne przykłady (np. Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela).

#### Ocena celująca (6)

Uczeń omawia i ocenia główne przyczyny wielkiej rewolucji francuskiej oraz jej rezultaty, analizując, w jakim stopniu zrealizowała idee oświeceniowe i jakie były tego konsekwencje dla Europy. Zna pojęcia: **Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela, monarchia konstytucyjna, republika**.

### **Dział IX: Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej**

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń podaje przykłady działań służących naprawie państwa za panowania **Stanisława Augusta Poniatowskiego**, w tym osiągnięcia **Komisji Edukacji Narodowej**. Umiejszcawia w czasie uchwalenie **Konstytucji 3 maja**.

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń podaje przykłady działań służących naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego (np. Szkoła Rycerska, obiady czwartkowe). Umiejszcawia w czasie obrady **Sejmu Wielkiego** oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja (**1791 r.**). Wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń podaje przykłady działań służących naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej. Umiejszcawia w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja. Wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja. Przedstawia okoliczności zawiązania **konfederacji targowickiej** i wyjaśnia jej znaczenie. Rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu.

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń podaje przykłady działań służących naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej. Umiejszcawia w



czasie obrady Sejmu Wielkiego (lata **1788-1792**) oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja. Wymienia i omawia reformy Sejmu Wielkiego oraz najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja. Przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i wyjaśnia jej znaczenie. Rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu **klasycyzmu** z uwzględnieniem własnego regionu.

#### Ocena celująca (6)

Uczeń ocenia działania służące naprawie państwa za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego, w tym osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej. Analizuje okoliczności uchwalenia i postanowienia Konstytucji 3 maja oraz wyjaśnia znaczenie Sejmu Wielkiego. Wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i ocenia jej znaczenie dla państwa. Rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu.

### **Dział X: Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w.**

#### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń umiejscawia w czasie **I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej**. Wymienia przynajmniej jedną przyczynę lub jeden skutek **powstania kościuszkowskiego**. Wymienia jedną przyczynę upadku Rzeczypospolitej (np. zdrada targowiczán).

#### Ocena dostateczna (3)

Uczeń umiejscawia w czasie **I (1772 r.), II (1793 r.) i III (1795 r.) rozbiór Rzeczypospolitej** i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórze. Przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego. Rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej.

#### Ocena dobra (4)

Uczeń umiejscawia w czasie **I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej** i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórze. Przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego, uwzględniając postać **Tadeusza Kościuszki**. Rozróżnia przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne upadku Rzeczypospolitej, podając konkretne przykłady.

#### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń umiejscawia w czasie **I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej** i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiórze. Przedstawia i analizuje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego. Rozróżnia i omawia przyczyny wewnętrzne (np. liberum veto, anarchia) i zewnętrzne (np. ingerencja Rosji, Prus i Austrii) upadku Rzeczypospolitej.

#### Ocena celująca (6)

Uczeń analizuje i ocenia proces rozbiórów Rzeczypospolitej. Analizuje przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego, oceniając jego znaczenie dla narodu polskiego. Dokonuje



szczegółowej analizy i oceny przyczyn wewnętrznych i zewnętrznych upadku Rzeczypospolitej.

## **Dział XI: Epoka napoleońska**

### Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń charakteryzuje wybrane przemiany w Europie w okresie napoleońskim (np. Kodeks Napoleona). Ocenia postawy Polaków wobec Napoleona. Zna pojęcia: **epoka napoleońska**.

### Ocena dostateczna (3)

Uczeń charakteryzuje przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim (np. zmiany granic). Ocenia postawy Polaków wobec **Napoleona** i stosunek Napoleona do sprawy polskiej. Zna daty: **1807 r.** (utworzenie Księstwa Warszawskiego).

### Ocena dobra (4)

Uczeń charakteryzuje przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim. Ocenia postawy Polaków wobec Napoleona i stosunek Napoleona do sprawy polskiej, np. obietnice utworzenia niepodległego państwa. Zna pojęcia: **Księstwo Warszawskie, Legiony Polskie**.

### Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń charakteryzuje i ocenia przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim. Ocenia postawy Polaków wobec Napoleona i stosunek Napoleona do sprawy polskiej, analizując ich konsekwencje.

### Ocena celująca (6)

Uczeń charakteryzuje i ocenia przemiany polityczno-ustrojowe i społeczno-gospodarcze w Europie w okresie napoleońskim, analizując ich długofalowy wpływ na kontynent. Ocenia postawy Polaków wobec Napoleona i stosunek Napoleona do sprawy polskiej, uwzględniając różne perspektywy historyczne. Zna postać: **Józef Poniatowski**.